

VSEŽIVLJENJSKA KATEHEZA

Pastirsko pismo za postni čas 2019

I. DEL

7. NEDELJA MED LETOM (C), 24. FEBRUARJA 2019

Dragi bratje in sestre, prisrčen pozdrav v Gospodu!

Postni čas je pred nami in vaši škofje želimo z vami nadaljevati poglobljanje krstne zavesti, o kateri smo vam pisali lani. Krst je za vsakega prvi korak njegovega vstajenja in ponudba novega življenja. Po njem smo poklicani k misijonski dejavnosti, da bi bili tudi drugi deležni sadov smrti in vstajenja Jezusa Kristusa ter zaživel iz te podarjene novosti življenja. V duhu krstnega poslanstva želimo razmišljati o vseživljenjski katehezi, saj v skrivnost novega življenja ne bomo mogli nikoli prodreti do konca. Glavni katehet je vedno Kristus sam. Danes smo v evangeliju slišali del njegove edinstvene kateheze, imenovane govor na gori. Potem ko je z blagri razodel način Božjega delovanja do človeka (preteklo nedeljo), v današnjem odlomku pokaže na tiste, ki mu želijo slediti, ker so doživeli, da so bili ljubljani, ko so bili še sovražniki (Rim 5,6–11). Na osnovi te izkušnje jim naroča: »Ljubite svoje sovražnike!« Ljubite jih, delajte jim dobro, blagoslovljate jih in molite zanje (Lk 6,27–28.35). Verjetno se strinjamo, da za takšno poslanstvo nismo nikoli dokončno pripravljeni in potrebujemo vseživljenjsko usposabljanje.

Nekateri se še spominjate, da je nekoč obstajal krščanski nauk ne le za otroke, ampak je potekal ob nedeljah popoldne za vse vernike. S spreminjanjem življenjskih navad smo to opustili, ni pa nam uspelo uvesti novih rednih oblik verskega poučevanja odraslih. Ko v Cerkvi na Slovenskem govorimo o katehezi, pomislimo le na osnovnošolski verouk, kot ga izvajamo po župnijah. A »kateheza« pomeni več. Beseda izvira iz grške besede *katehein*, kar pomeni »odmevati«, »oznanjati«, pa tudi »uvajati« in »poučevati«. To pa ni omejeno le na otroško

dobo, ampak je trajna potreba tudi odraslega kristjana, saj pomeni vedno globlje vstopanje v skrivnost vzajemnega odnosa med Bogom in človekom. In večine teh korakov ne more storiti otrok, ampak šele odrasel človek.

V zadnjih desetletjih smo v Cerkvi na Slovenskem zgradili primerne učilnice, kjer se kateheti in katehistinje po svojih najboljših močeh trudijo oznanjevati in učiti. Oznanjevalci imamo različne učne pripomočke, ob katerih se trudimo posredovati znanje in versko izkušnjo udeležencem naših srečanj. Vedno bolj pa se zavedamo, da je kateheza »srečevanje odraslih, mladine in otrok v določeni katehetski skupini pod vodstvom kateheta z namenom, da bi trajno rasli v veri«. S temi besedami katehezo opredeljuje nov *Slovenski katehetski načrt*, ki temelji na katehumenatskem modelu oznanjevanja in smo ga škofje pred kratkim potrdili zaradi bistveno spremenjenih razmer. »Kristjan se ne rodi, temveč to postane,« je znan Tertulijanov rek, ki se ne nanaša le na osnovnošolce, ampak tudi na odrasle. Postajati vedno bolj kristjan, postajati vedno bolj Božji je dosmrtna naloga. Torej smo kateheze potrebni vsi ne glede na starost, spol, stan ali poklic. Tudi odrasli mora vedno znova srečati oznanjevalca, ki mu sporoči veselo vest o odrešenju v njegovi novi situaciji; da se znova odloči, ali bo Kristusa sprejel za svojega odrešenika ali pa bo iskal odrešenje zgolj v sebi in v ponudbah sveta. V tem zasije pravi namen kateheze: pomagati kristjanu zoreti v zavesti njegove osnovne življenjske odločitve, da bo v vsem iskal Božjo voljo in po njej živel. Vse do »popolnega človeka, do primerne doraslosti v Kristusovi polnosti« (Ef 4,13). Novi katehetski načrt tako opredeljuje osnovne katehetske naloge: podpiranje poznavanja vere, učenje molitve,

vzgojo v liturgiji, vzgojo za občestvo in uvajanje v držo razločevanja. Nekaj takšne kateheze je že navzoče v različnih duhovnih gibanjih, pri delu z odraslimi, v župnijskih skupinah in morda še kje. Škofje močno spodbujamo župnijska občestva, zlasti župnijske pastoralne svete, da skupaj iščejo v tej smeri nove možnosti in da za njihovo izvedbo poskrbijo tudi za usposobljene katehiste in katehistinje. Zgled prave gorečnosti nam spet daje Jezus sam, ki se katehezi ne odpove niti po vstajenju. Spomnimo se, da sta se učenca na poti v Emavs pogovarjala o preteklih dogodkih in o njih govorila tudi s tujcem, ki se jima je pridružil na poti. Prisluhnil jima je in začel razlago tam, kjer sta bila. Danes bi morda rekli na njuni pobirmanski verski ravni. Potrpežljivo je razlagal in »ogreval srce«. Čisto na koncu, ko sta že mislila, da je vse povedal, je sprejel njuno vabilo k obedu in ob lomljenju kruha sta ga spoznala. Ko se je dotaknil njunih src, jima je izginil izpred oči in onadva sta postala oznanjevalca iz izkustva. Šla sta nazaj v Jeruzalem in povedala, kako sta srečala Vstalega Gospoda. Postala sta kateheta.

Podobno naj se godi pri katehezi. Katehet oznanja, kar nosi v svojem srcu, oznanja svoje izkustvo Božje navzočnosti in svoje odrešenosti

sredi občestva. Ogreva srca. Vabi k obredu. Išče poti, kako bi na najprodnornejši način razrahljal zemljo srca za Božjo besedo. Bratje in sestre pa poslušajo, opazujejo, gledajo in premišlujejo, iščejo zgled, iščejo avtentičnost. Kritični so. Tako kot sta bila kritična oba učenca. A Jezus je tisti, ki se jima je pridružil, ni čakal, da bi prišla sama. Bil je poslušalec in tisti, ki je spregovoril. V katehezi ni delitve na »mi« in »vi«, ampak je dogodek skupnosti. Nova zaveza nas kliče k osebni odgovornosti. Jezus je na večer velikega četrtega učencem umil noge in svoje dejanje, po besedah apostola Janeza, sklenil z besedami: »Zgled sem vam namreč dal, da bi tudi vi delali tako, kakor sem jaz vam storil. Resnično, resnično, povem vam: Služabnik ni večji kakor njegov gospodar in poslanec ne večji kakor tisti, ki ga je poslal. /.../ Kdor sprejme tistega, ki ga pošljem, mene sprejme; kdor pa mene sprejme, sprejme tistega, ki me je poslal« (Jn 13,15–16.20).

S tem Jezusovim zgledom in močno spodbudo, da bi se v vseh prebudil katehet, da bi bili kateheti in ne bi le delali kot kateheti, se danes poslavljamo in vam pošiljamo svoj pastirski blagoslov!

Vaši škofje

II. DEL

8. NEDELJA MED LETOM, 3. MARCA 2019

Dragi bratje in sestre!

»Zato, moji ljubi bratje /in sestre/, bodite stanovitni, neomahljivi, nadvse uspešni v Gospodovem delu, saj veste, da vaš trud v Gospodu ni prazen« (1 Kor 15,58). O »Gospodovem delu«, ki nam ga je zaupal kot trajno katehezo, smo razmišljali prejšnjo nedeljo. Ugotovili smo, da smo je potrebni kot naslovniki, a hkrati smo poklicani tudi biti kateheti, vsak v svojih okoliščinah. Vsi, ne le duhovniki in škofje ter katehistinje in katehisti.

Tudi današnje evangeljsko sporočilo lahko razumemo katehetsko: »Mar more slepi voditi slepega? /.../ Toda vsak, ki bo izučen, bo kakor njegov učitelj« (Lk 6,39.40). Najprej nas Jezus uči s svojim življenjem. Pot krščanske vere je postopno vstopanje v Božjo Skrivnost. Katehet kot Jezusov učenec prime v občestvu Cerkve drugega za roko in ga vodi v življenje v tej Skrivnosti, kar je velika milost za oba. Ta Skrivnost ni nasprotje razumskega vedenja, ampak daje novo luč vsem človekovim zmožnostim. Zato takšna kateheza ni nikoli končana, ker Skrivnost nima mej, vodi pa v vedno nova čudenja, ki preidejo v češčenje Božje navzočnosti. To postane človekova notranja drža.

Danes smo na koncu neke dobe, ki je trajala približno šest stoletij. Doživljamo velike kulturne spremembe, ki so prinesle s seboj tudi poplitvenje vednosti o veri in njenega doživljanja. Posledično na področju vere marsikdaj »slepec« »slepca« vodi. Zato je aktualno vprašanje, kako v teh razmerah oznanjati evangelij. Papež sv. Pavel VI. je v konstituciji *O evangelizaciji* zapisal: »Današnji svet potrebuje učitelje in pričevalce. Če pa posluša učitelje, jih posluša zato, ker so tudi pričevalci« (41). Živeti in oznanjati vero pa za krščenega ni nekaj izbirnega, je »ukaz« v Pavlovem smislu: »Gorje meni, če evangelija ne bi oznanjal« (1 Kor 9,16).

Jezus poudari: »Dober človek prinaša iz do-brega zaklada svojega srca dobro, /.../ iz pre-

obilja srca govorijo namreč njegova usta« (Lk 6,45). Dobro nas dela Bog sam, ko se mu pustimo oblikovati – tudi po katehezi. Te besede vabijo vsakega izmed nas, da se zave, da je označevalec – katehet – v domači družini, v krogu prijateljev in znancev ... Starši otrokom, stari starši vnukom, prijatelj prijateljem, sosed sosedom, znanec znancem, v gospodarstvu, v družbi, šolstvu, skratka povsod. Ali ni imenitna kateheza, ko babica pokriža vnuka na poti mimo kapelice? Ali ko prijatelj prijatelju na zid na Facebooku napiše spodbudno svetopisemsko misel? Ali ko sosed pomirjujoče poda roko sosedu v spravo po dolgoletnih sporih za košček zemlje? Prav vsak od nas je povabljen, poklican in ima pravico, da »odmeva« Jezusovo besedo v svojem življenju – tako zelo, da bo ogreval srca svojih bližnjih. Ali kot sporoča *Splošni pravilnik za katehezo*: »Vera je osebno srečanje z Jezusom Kristusom; pomeni postati njegov učenec. To zahteva od človeka, da si nenehno prizadeva misliti kot On, presojsati kot On in živeti, kot je On živel« (53). S posebno pozornostjo spodbujamo vas, dragi starši, z veseljem sprejmite svojo naravno in nadnaravno poslanstvo prvih katehetov svojim otrokom. Za spodbudo si sposojamo besede bl. škofa Slomška, ki je materine nauke imenoval »jutranja zarja«, očetov pouk pa »jutranje sonce« človekovega otroštva: »Bodite pridni, vi očetje in matere ljube; v vaših rokah so otroci, žlahtne mladike Gospodove. Mati, ki malo dete dojiš, vtisni mu v srce gorečo ljubezen do Jezusa; in ko pozimi predeš na klopi sede, popevaj otroku svete pesmi in uči ga lepo moliti. Materin nauk je deci jutranja zarja. /.../ Pa tudi oče ne pozabi, da te je Bog otroku za prvega učitelja dal. Zvečer po dokončanem delu se usedi za mizo, pozovi deco in vprašaj, kaj so se učili, ali so molili lepo. Ob nedeljah in svetkih vodi otroke k službi božji, pelji jih popoldne na polje ali pa na vesele vinske vrhe, kaži jim božja čuda in dobrote, naj hvalijo Očeta, ki

je dober in je brezkončno njegovo usmiljenje. Očetov nauk je deci jutranje sonce.«

Čutite, dragi verniki, da je kateheza mnogo več kot le devet let verouka. Poglobili smo zavest, da smo vsi deležni poslanstva katehiziranja v moči krstne in birmanske milosti, pa tudi po delovanju vseh drugih zakramentov. Papež Frančišek to pogosto naglašja z besedami *Katekizma Katoliške Cerkve*: »Božje ljudstvo je deležno Kristusove duhovniške službe, kolikor so krščeni posvečeni s Svetim Duhom, da darujejo duhovne daritve; deležno je njegove preroške službe, kolikor se z nadnaravnim verskim čutom neomahljivo oklepa vere, se vanjo pogloblja in jo izpričuje; deležno je njegove kraljevske službe, ko posnema Jezusa Kristusa, ki je kot kralj vesoljstva postal služabnik vsem, zlasti ubogim in trpečim« (155). Novi katehetski načrt pa konkretizira: »To pomeni, da katehiziranec v konkretnih okoliščinah življenja zna skladno uporabiti versko znanje, svoje vrednote in notranje prepričanje; vse to na osnovi skupnega imenovalca – ›ravnanja iz osebne vere‹. Verodostojen kristjan zna živeti ›preudarno kakor kače in nepokvarjeno kakor golobje‹ (Mt 10,16)« (17). Nedvomno je prvi oznanjevalec in prvi odgovoren za oblikovanje skupnosti v svoji škofiji krajevni škof, po njem v župniji župnik in nato tisti, ki so posebej poklicani v službo oznanjevalcev: kate-

histi, bralci Božje besede, pevci ter drugi liturgični in pastoralni sodelavci. Prisotnost manjših skupin v župniji je njeno življenje. A če razvejavnost ni podkrepljena z znanjem in duhovnostjo, lahko kaj hitro zapade rutini in podleže skušnjavi tekmovalnosti, celo sektaštva. Župnik bo zato s svojimi katehisti in animatorji skrbel, da se bo v vsaki skupini ohranjal evangeljski duh služnja, molitve ter zglednega življenja. Zato naj bo na srečanju čas tudi za katehezo: za pevski zbor na primer med vsakimi pevskimi vajami. Na srečanjih župnijskega pastoralnega sveta razmišljajte, kako omogočiti in ponuditi katehezo ljudem v vseh starostnih obdobjih. Izvajalci pa naj poskrbijo, da bodo sami napredovali na duhovnem in spoznavnem področju. Zanje sodelovanje na študijskih dnevih, duhovnih vajah, duhovnih obnovah ter drugih srečanjih ni le pravica, temveč tudi službena dolžnost.

Zato vas, dragi bratje in sestre v veri, v veliki skrbi za poglobitev védenja o katoliški veri in še bolj življenja po njej močno spodbujamo k pričevanjski drži vašega življenja z novo gorečnostjo in novim izrazom, ki ga današnji človek dojema in sprejema.

Naj vas Božji blagoslov vodi, varuje in podpira na vaši pričevanjski poti vere!

Vaši škofje